

Aanleiding en doel

De opdrachtgever is voornemens om de huidige bedrijfspanden te renoveren danwel te herontwikkelen. De openbare ruimte (wegen, bermen) blijft ongewijzigd.

In het kader van het aspect 'ecologie' van deze ruimtelijke ontwikkeling dient er een quickscan gedaan te worden om te bepalen of er mogelijk negatieve effecten voor aanwezige beschermde plant- en/of diersoorten in de (per 1-1-2017 van kracht geworden) Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling ontstaan en vastleggen of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en welke voorwaarden hier eventueel voor gelden. De opdrachtgever heeft aan Buys Eco Consult de opdracht gegeven om in dit kader een quickscan Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming in het plangebied uit te voeren.

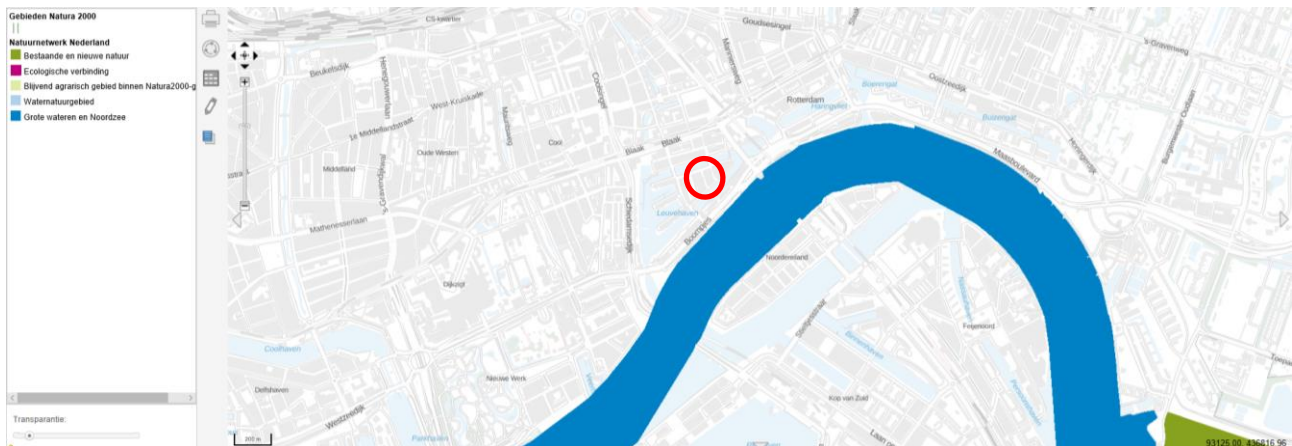
Wettelijk kader

Vanuit de Wet natuurbescherming is bij ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Wet natuurbescherming is o.a. het in standhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Voor een uitgebreide toelichting op de Wet natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 1.

Voor vogels wordt voor niet bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing verleend in het kader van de Wet natuurbescherming. Werkzaamheden zijn hierdoor enkel mogelijk buiten de kwetsbare periode (buiten broedseizoen) of indien geen sprake is van aanwezige vogelnesten.

Bestaande situatie

De planlocatie ligt aan de Scheepmakershaven en de Bierstraat te Rotterdam. In de huidige bebouwing zijn heden diverse bedrijven/kantoren gehuisvest. Een overzichtsplaatje van de planlocatie is opgenomen in figuur 2. Hieruit blijkt eveneens dat de planlocatie niet in of nabij NNN-gebieden gelegen is (of deel uit maakt).

Figuur 2: Globale ligging plangebied (in rode contour) (bron: Kaarten Zuid-Holland)

De locatie is niet gelegen in NNN danwel Natura2000 gebied (op respectievelijk ca. 150 m en >8 km afstand). Gezien de beperkte aard en omvang van de werkzaamheden en de grote afstand zijn de werkzaamheden niet van invloed op deze gebieden. De planlocatie ligt in een woonwijk met diverse winkelveorzieningen. En aangezien de werkzaamheden niet in een NNN-gebied/Natura 2000 gebied ligt, vindt geen kwaliteitsverlies of versnippering plaats.

Uitvoering veldcontrole

Op 17 september 2018 is door middel van een veldbezoek ter plaatse van de rode gearceerde deel in figuur 2 door S.J.M.P. Halters van Buys Eco Consult (verder BEC) beoordeeld of sprake is van rust en/of verblijfsplaatsen van beschermde soorten volgens de Wet natuurbescherming.

Bij de veldcontrole is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten. In onderstaande figuur is een impressie van de planlocatie opgenomen.

Daarnaast is met behulp van uitwendige en inwendige controle van het pand, incl. het steekproefsgewijs bekijken van de open stootvoegen, dilatatievoegen met een endoscoop en een zaklamp de geschiktheid en eventuele aanwezigheid van vleermuizen beoordeeld.

Figuur 3: impressie plangebied

Conclusie veldbezoek 17 september 2018

Tijdens de veldcontrole is binnen het plangebied geen nestactiviteit of territoriaal gedrag danwel nesten van jaarrond beschermde vogels aangetoond. Wel kunnen algemeen voorkomende soorten zoals kleine zoogdieren (muizen, konijn, etc.) voorkomen. In het ketelhuis en opslag (in pandig) zijn aanwijzingen van aanwezigheid van muizen (enkele keutels) aangetoond. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt een algemene provinciale vrijstelling, uiteraard moet wel de zorgplicht in acht worden genomen. Daarnaast kan op het dak en in de directe omgeving; struweel en bomen in de directe omgeving) algemene broedvogels voorkomen. Tijdens de terreininspectie zijn o.a. kokmeeuw, houtduif en stadsduif waargenomen, deze hebben echter geen binding met het gebouw.

Omdat in het gebouw op hoogte scheuren in de buitenmuur aanwezig zijn (zie figuur 4 witte contouren) en enkele dilatatievoegen (gele contouren) niet (meer) volledig gevuld zijn, waardoor er in- en uitvliegopeningen zijn, is de tussenspouw tussen de bebouwing en de buurbebouwing in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (zoals bijv. gewone dwergvleermuis etc.). Daarnaast blijkt uit controle en door middel van raadplegen van kaartmateriaal (informatie opdrachtgever) dat de bebouwing zelf niet in spouw is gebouwd waardoor de gevels zelf in principe niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Wel zou de scheuren en dilatatievoegen toegang kunnen geven tot de tussenspouw, holten in de dakconstructie en/of de verdiepingsvloeren.

In de regio zijn in de afgelopen jaren soorten als gewone en ruige dwergvleermuis waargenomen.

Figuur 4: impressie kieren vleermuizen

Tijdens de inpanidige controle en onderzoek in bereikbare ondiepe openingen zijn geen waarnemingen gedaan van gebruik van de bebouwing als verblijfplaats door vleermuizen.

Overige beschermde fauna of beschermde flora zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht. Opgemerkt wordt dat vanwege het seizoen beschermde soorten nu niet in het gebied kunnen zijn opgemerkt die er op een ander moment wel aanwezig zijn. In de omringende bomen, kunnen algemene broedvogels tot broeden komen. Ook zouden op het dak scholekster, stormmeeuw etc. tot broeden kunnen komen. Signalen en restanten hiervan (zoals oude nesten) zijn niet waargenomen. Aangezien de bebouwing geen hellend dak met pannen heeft wordt pand niet geschikt geacht voor eventueel jaarrond beschermde vogels (huismus en gierzwaluw).

Veldbezoek kieren op hoogte

Op 11 mei 2019 heeft een veldbezoek op hoogte plaatsgevonden. Hierbij is een kraan met inspectiebak door de opdrachtgever geregeld om de aanwezige kieren nader te inspecteren op geschiktheid als vleermuisverblijf.

Hierbij is op een locatie één vleermuis (vermoedelijk een exemplaar van de gewone dwergvleermuis, zie figuur 5) waargenomen, in de dilatatievoeg die niet meer goed gevuld was. Op overige locaties zijn geen vleermuizen (of sporen van vleermuizen) waargenomen.

Figuur 5: impressie tijdens veldinspectie 11 mei 2019 op hoogte (in tweede foto vermoedelijk gewone dwergvleermuis)

Veldbezoek actualisatie

Op 14 december 2021 heeft een actualiserend veldbezoek plaatsgevonden, hierbij zijn geen afwijkende waarnemingen gedaan ten opzichte van de veldbezoeken in 2018 en 2019. De bebouwing en potenties voor beschermde soorten zijn in de tussentijd visueel niet gewijzigd.

Wel is hierbij bevestigd dat 4 tijdelijke vleermuiskasten, op de te behouden gevels aanwezig zijn (zie figuur 6).

Figuur 6: impressie tijdens veldinspectie 14 december 2021 incl. tijdelijke vleermuiskasten (in oranje contouren)

Resume en aandachtspunten:

- 1 Op de locatie zelf zijn over het algemeen, redelijk algemeen voorkomende soorten te verwachten. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze grondgebonden zoogdieren een provinciale vrijstelling.
- 2 Naast grondgebonden zoogdieren kunnen echter wel vleermuizen en evt. vogels gebruik maken van de bebouwing en omliggende groene omlijsting.
- 3 Omdat het gebouw in potentie en door inspectie op hoogte aangetoond geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen (het pand bevat dilatatievoegen naar de tussenspouw en mogelijk doorkruipmogelijkheden tot vermoedelijk onder - in ieder geval gedeelten – van het plat dak) is jaarrond vleermuisonderzoek (conform het vleermuisprotocol 2017) noodzakelijk, om in geval van (gedeeltelijke sloop) en/of renovatie met wijziging aan de gevels en verdiepingsvloeren de aanwezigheid/gebruik van vleermuizen vast te kunnen stellen, welke functie(s) voor welke vleermuissoorten aanwezig zijn.
- 4 De bebouwing wordt in potentie niet geschikt geacht voor jaarrond beschermde vogels (huismus, gierzwaluw). Door tijdens de vleermuisbezoeken aandacht te besteden aan evt. overige beschermde soorten kan deze potentie inschatting van de quickscan (niet geschikt) worden getoetst.
- 5 Naast jaarrond beschermde vogels kan/zal de locatie wel gebruikt kunnen worden voor algemene broedvogels. Hiervoor is het belangrijk om (de voorbereidingswerkzaamheden) uit te laten voeren buiten het broedseizoen, en na een controle van een ecooloog te starten met de fysieke werkzaamheden om overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen. Indien de renovatiewerkzaamheden toch in het broedseizoen uitgevoerd (moeten) worden. Is het noodzakelijk om na controle het plangebied buiten het broedseizoen de bebouwing al ongeschikt te maken en houden voor broedvogels.
- 6 Op en nabij de locatie is al verlichting aanwezig. Bij aanpassing van deze verlicht dienen de resultaten van het vleermuisonderzoek hierin mee te worden genomen (in geval sprake is van een foerageer/vliegroute nabij het plangebied).

Literatuur

- Dietz C, Kiefer A. Veldgids Vleermuizen van Europa, 2017, KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Bekker, D.L. & J.B.M Thijssen 2012. Verspreidingsonderzoek, Nederlandse Zoogdieren. VONZ 2011. Rapport 2012.03. Zoogdierversameniging, Nijmegen.
- Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- www.zuidholland.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige ‘nationaal beschermde’ soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermd en beschermd soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.